

STORA GUIDEN TILL SVARTVITT

FOTOTIPS

KAMERAINSTÄLLNINGAR

REDIGERING

DIGITAL FOTO

NY UTGÅVA

INNEHÅLL

Fota svart-vitt som den största av dem alla

Svartvita stjärnskott

12 tips För bättre svartvitt

Den bästa vägen till svartvitt

Analog svartvit effekt

Svartvitt med full kontroll

Fyll bilden med ro

FOTA SVART-VITTT SOM DEN STÖRSTA AV DEM ALLA

AV // KLAUS NYGAARD

Den amerikanske fotografen Ansel Adams är vår absoluta favorit när det gäller svartvita landskapsbilder. Hans mästerverk från USA:s nationalparker är oöverträffade, men **du kan faktiskt komma rätt nära** med de här 12 tipsen.

01 Adams bländade ned till max

Man kan säga mycket gott om Ansel Adams bilder – bland annat var de knivskarpa från den närmaste förgrunden till den mest avlägsna bakgrunden. Han gjorde upp med det mjuka uttrycket i dåtidens fotografi, och han använde i regel en väldigt liten bländare. Gör som han och ta dina landskapsbilder vid bländarprioritet och en liten bländaröppning runt F16. Använd stativ, så att bilderna inte blir oskarpa på grund av lång slutartid.

02

ÄNNU SKARPARE

Förutom den nämnda bländarprioriteten kan du maximera skärpedjupet i dina landskapsbilder genom att fokusera cirka en tredjedel ut i motivet till det så kallade hyperfokalavståndet. Om du fokuserar på förgrunden blir bakgrunden mindre skarp och vice versa.

03

FORMAT MED KVALITET

Om du ska välja utrustning utifrån Adams preferenser ska du överväga mellanformat. Han använde analoga kameror med både fullformat och mellanformat. Med de senaste digitala mellanformatskamerorna får du suverän bildkvalitet och enastående detaljgrad som passar för stora utskrifter.

04

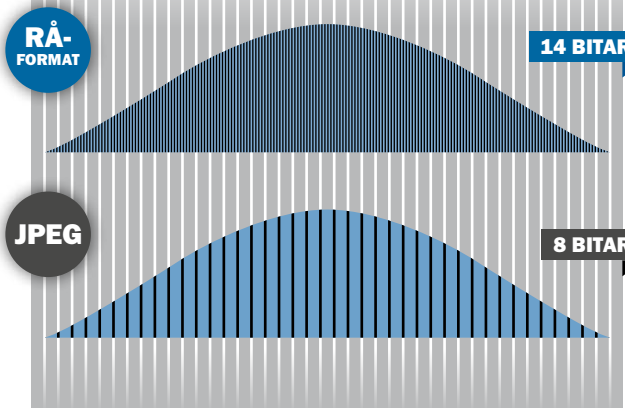
ALLTID LÅGT ISO-VÄRDE

Många bilder tagna på Adams tid är korniga, men inte hans. De är skarpa och brusfria eftersom han använde film med ett lågt ASA-värde. Det kan du lätt ta efter genom att välja lägsta möjliga ISO.

05 Adams eftersträvade maximalt antal nyanser

Ansel Adams föddes 1902, och ända tills han dog 1984 var landskapsfotografering hans stora passion – inte minst i Yosemite National Park i Kalifornien. Hans bilder är berömda för sina rika gråtoner, så om du vill komma i närheten är råformatet ett måste. Jpeg-filernas bitdjup är bara åtta, medan råfilerna oftast har 14 bitar. Man får alltså omkring 64 gånger fler nyanser i bilderna med råformat, och så får man dessutom optimala förutsättningar för bildbehandlingen i t.ex. Lightroom eller Photoshop.

Q-knappen ger bland annat åtkomst till råformat. Här kan du också kombinera med jpeg i flera kvaliteter, så att du alltid har tillgång till en snabb och färdig bild till bl.a. Instagram.

06 Adams tog sina bästa foton i Yosemite

Adams föddes i San Francisco, men som 14-åring reste Adams för första gången till Yosemite National Park. Han föll för det drygt 3000 kvadratkilometer stora naturområdet och är mest känd för sina bilder från just den här storslagna naturen. Vi har också varit där och det är helt fantastiskt. Om du verkligen ska följa i hans fotspår, ska du åka till Yosemite och ta ditt livs bilder. 2018 härjade skogsbränder i området med mycket begränsad sikt som följd. Åk i första hand på våren eller hösten. Våren är allra bäst, eftersom smältvattnet ger fullt ös i de stora vattenfallen.

Det är i regel dyrt att bo i själva Yosemite Village. Om hotellet

The Majestic känns i dyraste laget kan du välja Yosemite View Lodge.

Här har vi själva bott – du kan se vår utsikt på den lilla bilden. Det är ett utmärkt hotell bara en halvtimmes vacker bilväg längs Merced-floden in till centrum, El Capitan och de fantastiska vattenfallen.

Bild: Shutterstock

07 Adams återfinns i Lightroom

Vi har gjort ödmjuka försök att efterlikna Ansel Adams teknik. Vi har utgått ifrån våra egna bilder från Yosemite National Park och i Lightroom kommit fram till några inställningar som ger en Adams-liknande effekt. Det låg mycket teknik och omtanke i mästarens egna bilder, så vi inbillar oss inte att vi är på hans nivå, men slutsatsen är trots allt att man kan komma ganska nära. Adams dog sex år innan Photoshop lanserades, men han arbetade lika noggrant vid tagningen som i mörkrummet och vid tryckprocessen, så vi tror att han hade välkomnat det digitala.

SÅ GJORDE VI I LIGHTROOM

- 1** Vår bild av El Capitan är i färg, så vi började med att klicka på **Profil** och välja **Svartvitt 02**. Det ger en kontrastrik svartvit bild. Observera att inställningarna i de tre nästa stegen till viss del beror på den enskilda bilden.
- 2** Himlen blev för ljus på grund av den mörka nedre halvan av bilden. Därför dämpade vi redan i färgversionen **Högdagrar** för fullt. Därmed syns molnen tydligare – inte minst i den svartvita versionen.
- 3** **Svårta** dämpade vi till **-20** för att göra bildens mörkaste delar helt svarta. **Klarhet** sattes på **+22** för att ge högre kontrast i mellantonerna, medan **Ta bort dis** sattes på **+58** för att få en snyggt dramatisk och kontrastrik effekt.
- 4** Adams eftersträvade alltid helt skarpa bilder, så vi har ökat **Mängd** under **Skärpa** till **98**. Slutligen satte vi **Luminans** under **Brusreducering** på **10** för att minska bildbruset utan att för den skull dämpa skärpan.

08

FILTER MED STOR EFFEKT

I boken "The Negative" skrev Adams entusiastiskt om filter. Inte minst rödfiltret lämpar sig väl för landskap och kan bidra till det konstnärliga uttrycket som Adams stod för. Det gör orange färger, som klippor och höstlöv, ljusare medan komplementfärgerna, som en blå himmel, blir mörkare. Effekten kan efterliknas i Lightroom.

09

VÄNTA PÅ DET OUNDVIKLIGA

När Adams undervisade, sa han till eleverna att de skulle vänta på det oundvikliga ögonblicket. Med det menade han bland annat det rätta ljuset, molnens formationer, vädret och andra faktorer som förändrar motivet till det bättre. Ibland kan ljuset förändras dramatiskt på några få sekunder.

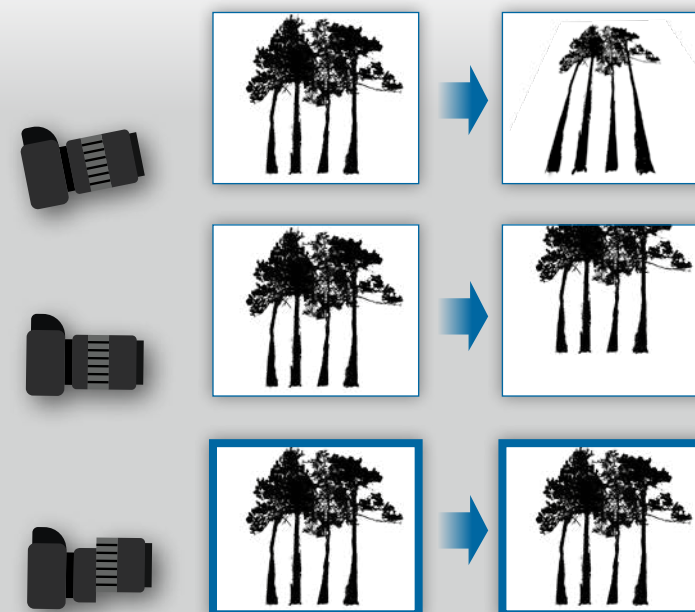
10

HELT SVART OCH VITT

Tillsammans med Fred Archer tog Adams fram ett zonsystem med nio gråtoner samt helt svart och vitt. Det använde de vid både tagning och framkallning för att säkra kontrastrika bilder. Du får helt svarta och vita områden i bilderna genom att dra histogrammet ut åt sidorna i bl.a. Lightroom.

11

Ansel Adams hade koll på störtande linjer

FEL 1
Störtande linjer uppstår när man tar bilder av högresta motiv med kameran vinklad uppåt.

FEL 2
Om man riktar kameran rakt fram slipper man störtande linjer, men toppen av motivet försvinner.

RÄTT
Med ett tilt/shift-objektiv kan man förskjuta objektivet i förhållande till sensorn och få perfekta bilder.

Tilt/shift-objektiv kan också skapa miniatyreffekter.

Den digitala revolutionen inträffade inte förrän långt efter Ansel Adams död 1984, så han använde naturligtvis analog film i sin stora, tunga storformatskamera, och det utnyttjade han till fullo. Han kunde nämligen flytta på filmplanet i förhållande till objektivet. Därmed undvek han störtande linjer där det ser ut som att träd och berg faller bakåt. Det gav honom också möjlighet att maximera skärpedjupet. Du kan åstadkomma samma sak med ett tilt/shift-objektiv. Här förskjuter man förhållandet mellan digitalkamerans bildsensor och själva objektivet. De här objektiven kostar vanligen omkring 20000 kronor, men man kan hyra dem för några hundra kronor per dag hos bl.a. Goecker.

12 Ansel Adams lever vidare

Om du vill komma så nära ikonerna som möjligt får du inte missa två storslagna upplevelser. I hans galleri i Yosemite Village, som drivs av familjen, kan du se Adams bilder och till och med köpa original signerade av mästaren själv eller billigare reproduktioner och böcker. Du kan också delta i fotokurser. Adams undervisade själv nästan 5000 fotografer på sin tid, och i dag instruerar bland andra hans gamla assistent Alan Ross i Yosemite.

Förutom Ansel Adams egna bilder går det också att se och köpa andra fotografers och konstnärers verk i galleriet. Det ligger vid postkontoret och har öppet sju dagar i veckan.

SVARTVITA

STJÄRNSKOTT

I en värld där färgsprakande bilder slåss om vår uppmärksamhet krävs det en särskild talang för att skapa bilder som griper tag i en, trots att de inte har några färger. Vi har hittat **fem av de bästa svartvita fotografierna just nu**. Här berättar de om sina bilder och på sista uppslaget får du deras bästa tips om att bemästra gråtonerna – svart på vitt.

AV // SARAH MARIE WINTHER

THOMAS THIJSSSEN

porträtt När Thomas Thijssen för några år sedan tog den här bilden av Rini som är hemlös, fick den snart stor spridning på nätet. Folk i Rinis hemstad, Amersfoort, började också att behandla honom annorlunda. Det blev början på det svartvita projektet "Faces Anonymous", där Thomas Thijssen fotograferar hemlösa. Han eftersträvar ett ärligt ansiktsuttryck och de hemlösas outtalade – och ofta ledsamma – berättelser. Med en liten bländare, här F11, blir alla detaljerna skarpa. Eftersom han bara står cirka en meter ifrån blir bakgrunden ändå oskarp.

JACK CURRAN

landskap När Jack Curran var på en tre dagars fototur i nationalparken Death Valley i Kalifornien, passerade han utsiktspunkten Zabriskie Point mellan tre och fem gånger om dagen i hopp om att kunna fotografera i perfekt ljus. Klippelandets varierande former, färger och texturer lämpade sig perfekt till en spännande bild i gråtoner. En kväll hade han tur och kunde ta en bild precis när de mörka åskmolnen drog in medan solens strålar bröt igenom.

SILVIA GRAV

konst I Photoshop skapar Silvia Grav fantasifulla och fängslande porträtt som ska visa sådant som en kamera inte kan fånga, nämligen sinnet. De enkla svartvita, kontrastrika porträtten manipuleras med bland annat bilder av stjärnor, skelett och rök för att ge dem en extra, surrealistisk dimension. I det här självporträttet har hon använt en enda ljuskälla och en mörk bakgrund vid tagningen. Sedan har hon i Photoshop lagt till ett lager med en bild av en galax.

HIROHARU MATSUMOTO

arkitektur Det krävdes en rejäl dos tålmod för att ta den här bilden, för passagen hör till Tokyos livligast trafikerade platser. De långa skuggorna som faller över byggnaden kommer från en gigantisk skyskrapa. Med strama kompositioner och fokus på just ljus och skuggor skapar Hiroharu Matsumoto en replik till den stereotypa bilden av miljonstaden Tokyo. Målet är att visa isoleringen som drabbar många av invånarna i världens största storstad. Gråtonerna understryker både de minimalistiska motiven och känslan av ensamhet.

ANUP SHAH

djur Den här bilden är tagen i det kenyanska naturreservatet Masai Mara och är resultatet av flera timmars väntan i en jeep med en fjärrkontroll i ena handen och en bok i den andra. Kameran står på marken för att ge en annorlunda vinkel, och den överlevde faktiskt de galopperande zebraerna. Under årens lopp har Anup Shah dock förlorat inte mindre än sex kameror på grund av sin speciella metod.

OM FOTOGRAFEN

FÅ FRAM STILEN

SÖK EFTER

THOMAS THIJSSSEN Nederländerna

Thomas Thijssen har i hög grad gjort väsen av sig med sina opolerade och kontrastrika porträtt som nyanserar bilden av hemlösa. Under studietiden praktiserade han hos Erwin Olaf, en av Nederländernas mest respekterade fotografer. Sedan dess har han rest till Sydafrika för att assistera toppfotografer. I dag arbetar han för både nederländska och internationella kunder.

porträtt Jag började att fotografera hemlösa eftersom jag kände att jag gjorde för många betalda projekt och höll på att mista min kreativa frihet. I mina bilder försöker jag att visa den outtalade berättelsen som gömmer sig i deras ögon och ansiktsuttryck. Det svartvita bidrar till att skapa fokus på just uttrycket och detaljerna. När jag möter en intressant person köper jag vanligtvis en pizza och slår mig ned hos dem. Mer behövs inte. I bildbehandlingen använder jag nästan uteslutande kurvor för att skapa mer kontrast utan att högdagarna fräter ur. Det viktigaste för bilden är att ljuset är bra. Annars finns det inga regler och inga bra eller dåliga sätt att fotografera.

... ansikten som berättar en historia. Rynkor, ärr och andra skönhetsfel ger ett porträtt personlighet och udd.

JACK CURRAN USA

Som tonåring skickades Jack Curran till en friluftsskola, och här utvecklade han ett nära förhållande till naturen. Det har han sedan dess försökt att uttrycka genom sina fantastiska svartvita fotografier. Hans mål med att fotografera är att få omvärlden att värdesätta och ta bättre hand om naturen. Jack Currans bilder har vunnit en lång rad internationella priser.

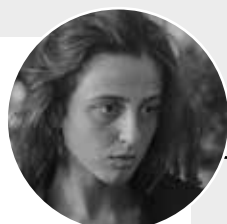

landskap Jag började inte ta bra bilder förrän jag slutade att fotografera alla typer av motiv och fokuserade på ett enda motiv och en enda form. Det blev landskap i svartvitt. När jag kommer till en plats ställer jag min ryggsäck med kameran på marken, och sedan går jag runt och försöker att visualisera olika kompositioner. Jag letar efter kontraster, texturer, variationer i djupled och hur ljuset faller på mitt motiv. I huvudet översätter jag färgscenariot till svartvitt. När jag har hittat en komposition som jag gillar, plockar jag fram kameran. I bildbehandlingen använder jag bara de enklaste verktygen som kontrast och exponering.

... varierande former i landskapet. Gå runt, byt vinkel hela tiden och pressa kontrasterna till det yttersta i bildbehandlingen.

SILVIA GRAV Spanien

Redan som 18-åring uppnådde Silvia Grav internationellt erkännande när Flickr utnämnde henne till en av världens bästa unga fotografer. Nu bor hon i Los Angeles, där hon arbetar som fotograf och filmregissör. Hon har arbetat med bland andra HBO, Lexus och Concord Music, och så håller hon workshoppar och föredrag över hela världen.

konst Jag arbetar väldigt annorlunda och oftast rätt kaotiskt. Jag använder så många olika ljuskällor som jag över huvud taget kan hitta – gärna både ljus utifrån gatan samt lampor från IKEA, secondhand-butiker och liknande. Men själva fotograferingen utgör faktiskt en extremt liten del av min arbetsprocess. 90 procent av mitt arbete består av att jag målar i bildbehandlingen. Jag utgår aldrig ifrån en plan för den färdiga bilden, utan experimenterar mycket och ser det som en intuitiv process att komma fram till det färdiga resultatet. Jag fotograferar oftast i färg, men i Photoshop vill min hjärna alltid att bilden ska vara svartvit.

... enkla porträtt som enkelt kan manipuleras. Tänk på din bild som en målning där du kan bryta mot alla tänkbara regler.

HIROHARU MATSUMOTO Japan

För tre år sedan började Hiroharu Matsumoto att fotografera förbipasserande i sin hemstad, Tokyo. Han visste inte så mycket om fotografi, men ville skildra ensamheten som finns i pulserande storstäder. Sedan dess har Matsumotos starka kompositioner vunnit flera priser, och hans monokroma bilder har visats i en rad konst- och fototidningar.

arkitektur Jag tar ofta bilder på platser med många människor, så jag bestämmer mig för en komposition innan jag fotograferar. Sedan väntar jag på att min bild ska uppstå – t.ex. att bara en enda person går förbi. Jag pratar inte med de förbipasserande, för jag vill undvika att bilden blir stel eller onaturlig. Det viktigaste för att jag ska kunna ta en bra bild är att solen står lågt, så att jag får långa skuggor från både omgivningarna och människorna. Därför fotar jag i regel på morgonen eller kvällen. Skuggorna och linjerna fungerar bra i svartvitt och jag tycker också att det fungerar bäst för att illustrera ensamheten.

... geometriska mönster och former i byggnader och gator. När du har hittat en plats, fotografera den vid olika tidpunkter under dagen.

ANUP SHAH Kenya

Under uppväxten tillbringade Anup Shah många timmar i Nairobi National Park, och efter studier i England återvände han till Kenya för att fotografera vilda djur. 2001 fick han sitt första uppdrag av National Geographic, och sedan tog karriären fart. Han har gett ut fem böcker, och zebrabilden är från den senaste, "The Mara", som publicerades av National History Museum.

djur Vilda djur har alltid betytt något särskilt för mig och jag tror att det svartvita fotografiet i all sin enkelhet är bättre på att skildra deras personlighet. När jag ska fotografera stiger jag upp före soluppgången och kör ut till en av mina "utomhusstudior" som är platser där djuren kommer förbi, ljuset är bra och bakgrunden är tilltalande. Jag kamouflerar kameran, ställer upp den och går cirka 50 meter bort. Från min jeep kan jag på en skärm se vad som sker framför kameran och sköta den via fjärrkontroll. Jag kan zooma och justera slutartid och – när rätt ögonblick uppstår – trycka på utlösarknappen.

... platser med ett rikt djurliv, där människor sällan är. Sätt kameran på stativ och styr den från ett gömsle, t.ex. en bil.

TIPS 12

FÖR BÄTTRE SVARTVITT I

3x

LANDSKAP

3x

GATUFOTON

3x

PORTRÄTT

3x

BILDBEHANDLING

Med gråtoner kan du skapa stillhet eller dramatik i dina bilder, så att de når nya höjder. Här får du våra bästa tips som ger snyggare **svartvita bilder av tre klassiska motivtyper** och i bildbehandlingen.

AV // KRISTOFFER ENGBO

1 HIMLEN GER DRAMATIK

En blå himmel med moln gör sig fantastiskt fint i gråtoner, så den får gärna ta upp en stor del av ytan i en svartvit bild. Ett polfilter kan göra det blå i himlen mörkare, så att molnen syns ännu tydligare, och på datorn kan du göra blåtonerna ännu mörkare för att få en dramatisk effekt.

3 LÅNG SLUTARTID GER STRUKTUR

Långa slutartider skapar strukturer och jämna övergångar mellan nyanser, vilket fungerar fantastiskt utan färger.

- Sätt kameran på stativ.
- Välj slutartidsprioritet, S eller Tv, och t.ex. 30 sekunder.
- Välj Bulb om slutartiden ska vara längre.
- Använd ett gråfilter i dagsljus.

2 TÄNK SOM PÅ DEN ANALOGA TIDEN

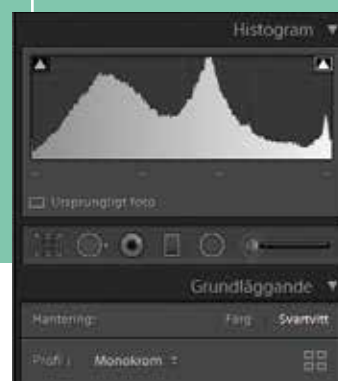
Om man satte en svartvit film i kameran under den analoga eran, visste man att man bara fotograferade i gråtoner. Därför var man mer uppmärksam på kontraster, linjer och mönster. Du kan dra nytta av samma medvetenhet även i dag. Leta t.ex. efter linjer som horisonten och de här stjärnorna som skapar en sned linje.

LANDSKAP

BILDBEHANDLING

1 Kör ut histogrammet till kanten

I färgbilder vill man oftast ha detaljer i både de djupaste skuggorna och i de ljusaste högdagrarna, så att histogrammet inte går ut i kanterna. I svartvitt blir det däremot ofta snyggt när delar av bilden blir helt svarta och helt vita.

SÅ GÖR DU I LIGHTROOM

- Dra skjutreglaget Svärta åt vänster och Vita åt höger, medan du håller koll på histogrammet.
- Histogrammet får gärna nå hela vägen ut i kanterna, så att det bildas små toppar.
- Justera ljuset med Exponering, Högdagrar och Skuggor.

Standard

Vår justering

GATUFOTON

1 ISO BIDRAR MED CHARM

Ett vanligt mantra är att ISO-värdet ska vara lågt, så att man slipper korn, men i svartvita gatufoton kan kornen ge en ny dimension. Du behöver alltså inte bekymra dig om ISO.

- Aktivera Auto-ISO under ISO-inställningar i menyn.
- Här kan du också välja högsta ISO-värdet som kameran får använda, t.ex. 12800.

3 BLÖTT ÄR BRA

Gatstenar och asfalt i regn får en snygg struktur med hård kontrast som blir snygg i svartvitt. Vattenpölar ger möjlighet att fotografera speglingar av t.ex. byggnader och människor. När regnet drar in över staden är det dags att ta fram kameran, för det betyder lysande utsikter för fina svartvita bilder.

2 FÄRGER FÖRSTÄRKER GRATONERNA

Svartvita bilder blir ofta bäst om det finns gott om färger i motivet. Placera dig t.ex. så att du har med en färg i bakgrunden och vänta sedan tills en person med kläder i andra färger går förbi. Färgerna bidrar till att ge olika gråtoner och fler möjligheter när du konverterar. I Lightroom kan du styra hur mörka eller ljusa de ursprungliga färgerna i motivet ska bli, så att t.ex. blått blir mörkare.

1 RÅFORMAT FÖR FÄRGERNA

Om du ställer in kameran så att den fotograferar i både jpeg och råformat och väljer svartvitt, får du motivet i både svartvitt och i färg. Jpeg-bilden blir svartvit, så att du kan se hur motiven passar i gråtoner på skärmen. Råfilen är däremot i färg, vilket ger en perfekt utgångspunkt för en bättre konvertering till svartvitt där du styr hur mörka eller ljusa t.ex. hudtonerna ska vara.

- Tryck på knappen QUAL, eller välj punkten för bildkvalitet i menyn. Välj sedan raw + jpeg.
- Välj någon av de svartvita inställningarna under Bildstil eller liknande.

2 GÅ NÄRMARE

Med täta beskärningar får du en stram komposition utan störande element i bakgrunden. I stället dominerar de fina övergångarna och formerna i t.ex. ett ansikte. Undvik att använda vidvinkel som förvränger proportionerna när du går närmare. Välj t.ex. 85 mm.

3 ANVÄND LJUS OCH SKUGGOR

När ljuset faller in från sidan kan du få spelet mellan ljus och skuggor att framhäva ansiktsformerna. Du kan även använda föremål som kastar skugga, som persienner. På den här bilden följer deras skuggor ansiktsformen.

PORTRÄTT

BILDBEHANDLING

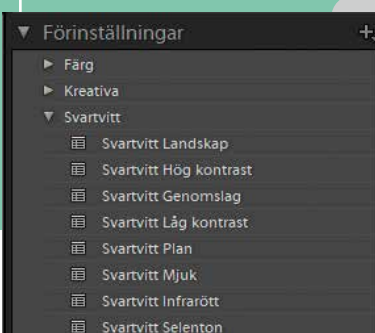
2 Få snabba resultat med förinställningar

Lightroom har en massa inbyggda förinställningar som du kan lägga till i dina bilder med ett fåtal klick. Det finns flera bra svartvita varianter att välja mellan, som framhäver eller dämpar utvalda färger i originalbilden, ger en hård eller låg kontrast eller justerar de generella ljusförhållandena i bilden.

SÅ GÖR DU I LIGHTROOM

- I modulen Framkalla väljer du panelen Förinställningar som ligger till vänster om bildytan.
- Öppna punkterna Svartvitt och Klassiskt - Svartvitt filter och testa några av alternativen. Orange eller Gult filter fungerar t.ex. ofta bra för porträtt.

BILDBEHANDLING

3 Skapa fokus med vinjettering

När du gör hörnen mörkare ökar du fokus på det som händer mitt i bilden. På svartvita bilder ser en vinjettering ofta naturligare ut än i färgbilder. Det fungerar särskilt fint på porträtt, men är användbart även i andra fall.

SÅ GÖR DU I LIGHTROOM

- I modulen Framkalla väljer du panelen Effekter.
- Dra skjutreglaget Mängd under Efterbeskrivningsvinjettering åt vänster. Du kan även använda de övriga skjutreglagen för att styra hur långt in mot mitten som de mörka hörnen ska sträcka sig.

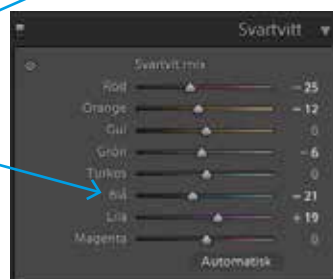
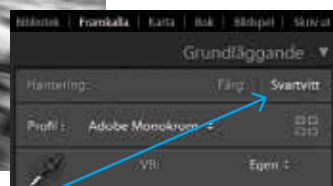

Den bästa vägen till svartvitt

Många bilder får ett veritabelt lyft om man kastar färgerna över bord och konverterar dem till svartvitt. Kontrasterna blir tydligare, och det kan ofta ta bilden till oanade höjder. En fördel med att arbeta med Lightroom är att man kan reglera hur mörka eller ljusa originalbildens färger ska bli när de görs om till gråtoner. Man kan till exempel göra blått mörkare för att få mer dramatik i himlen eller framhäva huvudmotivet. Här har vi bland annat gjort den gula taxin ljusare, så att den blir mer framträdande.

Vi justerade reglaget för gult, så att taxin blir mer framträdande i den svartvita versionen av bilden.

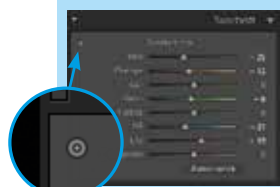

1 Importera bilden i **Bibliotek**. Markera den och gå till modulen **Framkalla** genom att trycka på D. Först ska vi göra om bilden till svartvitt. Klicka på **Svartvitt** i panelen **Grundläggande** till höger.

2 Nu är bilden svartvit, men Lightroom har kvar färginformationen från originalbilden, så du kan justera färgerna ljusare eller mörkare i panelen **Svartvitt**. Om du till exempel drar reglaget **Blå** åt vänster, blir originalbildens blå nyanser mörkare, och de blir ljusare om du drar reglaget åt höger. Här har vi bland annat justerat reglaget **Blå** för att göra himlen lite mörkare och reglaget **Gul** för att göra taxin ljusare. På samma sätt kan du ändra bildens uttryck genom att arbeta med de övriga färgerna.

3 När du har justerat färgreglagen kan du kasta dig över ljus och kontrast. Även detta gör du i panelen **Grundläggande**, där du justerar kontrasten i bildens mellantoner med reglaget **Klarhet**. Med reglagen **Svårta** och **Vita** kan du justera hur ljusa och mörka bildens svarta respektive vita nyanser ska vara. På vår exempelbild passar det bra att strama upp de svarta nyanserna genom att dra reglaget åt vänster, och det motsatta gäller för de vita nyanserna. Efter justeringen av svart och vitt har vi fått utrymme för att lätta upp bilden en aning genom att dra reglaget **Skuggor** åt höger. I panelen **Grundläggande** kan du eventuellt även justera **Kontrast** och **Högdagrar**.

OBS!

I panelen Svartvitt kan du även justera direkt på bilden genom att klicka på knappen **Justera svartvitt mix** genom att dra i fotot. Dra sedan uppåt eller nedåt direkt på en ton i bilden för att göra den ljusare eller mörkare.

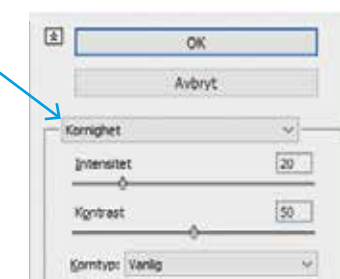
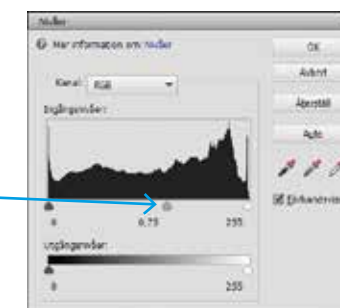
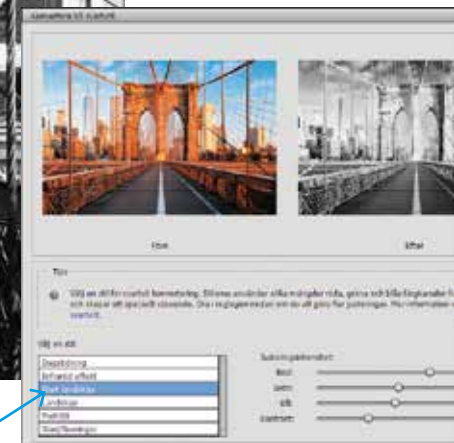

Analog svartvit effekt

Fujifilms svartvita film ACROS väckte entusiasm hos många analoga fotografer. Filmen kännetecknas av sin finkornighet och höga kontrast och skärpa. I kombination med ett rödfilter på objektivet kunde man få en mycket mörk och karakteristisk himmel. Här är det närmast en fördel att mörka partier återges mycket mörka. I flera av Fujifilms digitala X-kameror finns ACROS som en simulerad effekt. Men du kan få ett liknande resultat i Elements med några enkla knep.

Med funktionerna **Konvertera till svartvitt** och **Nivåer** har vi skapat en ACROS-effekt.

OBS!

Med funktionen **Konvertera till svartvitt** kan du arbeta med färgkanalerna **Röd**, **Grön** och **Blå**. När du drar reglagen åt vänster blir de respektive färgerna mörkare, medan de blir ljusare när du drar reglagen åt höger. Klicka på **Ångra** för att nollställa reglagen.

1 Öppna din bild genom att klicka på **Öppna**. Välj **Förbättra** och **Konvertera till svartvitt**.... I den nya rutan kan du välja inställningar som passar till olika motivtyper. Fujifilm ACROS kännetecknas bland annat av en hög kontrast som i kombination med ett rödfilter på objektivet kan göra himlen tämligen mörk mot de vita molnen. Denna effekt skapar vi på bästa sätt genom att välja **Klart landskap** under **Välj en stil**.

2 För att öka kontrasten lite mer ska du dra reglaget **Kontrast** åt höger. Här ställer vi in det på **+10**. Klicka på **OK**. Mellantonerna har blivit lite för ljusa. För att korrigera väljer du **Förbättra**, **Justera ljussättning** och **Nivåer**... Du kan även trycka på **Ctrl + L**. I dialogrutan drar du trekanten i mitten åt höger för att justera kontrasten. Här ställer vi in den på **0,75**. Klicka på **OK**.

3 För att simulera filmeffekten ytterligare väljer du **Filter**, **Textur** och **Korn**.... Nu kan du göra bilden kornig, men en alltför kraftig effekt är inte att rekommendera. ACROS är en finkornig filmtyp. I rutan ställer vi in **Korn** på **Vanlig**, **Intensitet** på **20** och vi låter **kontrast** stå på **50**. Värdena behöver anpassas till bildens upplösning och kvalitet, så välj **Faktiska pixlar** nere till vänster i rutan, och se efter om kornen blir för tydliga eller om det uppstår fula fläckar i bilden. Klicka på **OK** när du är nöjd.

Svartvitt med full kontroll

Vid vanlig konvertering till svartvitt kan resultatet ofta kännas lite grådaskigt. I stället kan man använda funktionen Konvertera till svartvitt, där man kan reglera hur enskilda färger ska återges som mörka eller ljusa gråtoner. Här kan det dock vara svårt att styra ljusstyrkan i den slutliga bilden, och det går inte att arbeta med särskilt många färger. Den bästa lösningen är att använda justeringslager, där du även kan reglera färgernas ljusstyrka vid konvertering till svartvitt. Det finns dessutom fler nyanser att arbeta med, och du kan klicka på en nyans i själva bilden för att arbeta med just den. En annan fördel med justeringslager är att du kan gå tillbaka och ändra gjorda justeringar, om det skulle behövas. Här visar vi hur du gör.

När vi konverterade bilden till svartvitt framhävde vi läpparna och fräknarna.

PROGRAM:

Elements
(Fungerar även i
Photoshop)

Fyll bilden med ro

Liksom man kan skapa en lugn och fridfull bild med hjälp av bland annat komposition och slutartid vid själva tagningen, kan man också få fram liknande effekter vid bildbehandlingen. Här lägger vi extra oskärpa på vattenytan med Radiellt filter. Vi använder även Lightrooms Ta bort dis-verktyg för att skapa en känsla av dis i luften, något som bidrar till ett förstärkt upplevelsen av lugn och ro. Ta bort dis-verktyget kan lätt få högdagarna att fräta ur, så tänk på att samtidigt dämpa högdagarna. Slutligen konverterar vi bilden till svartvitt, eftersom en bild utan färger känns mindre fartfylld och ger ett lugnare intryck.

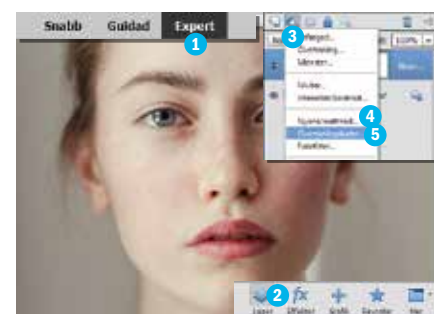

Den svartvita bilden med dis i luften och en blank vattenyta skapar en rofylld stämning.

PROGRAM:

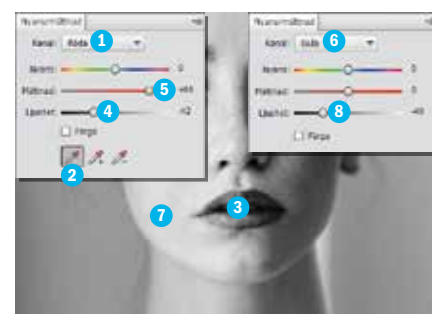
Lightroom

1 SKAPA LAGER Öppna bilden i Elements. Välj **Expert** 1 och klicka på **Lager** 2 nere till höger. Välj **Skapa ny fyllning eller justeringslager** 3 och **Nyans/Mättnad...** 4, för att arbeta med mättnad och nyanser. Vi behöver även ett justeringslager för konverteringen till svartvitt, så vi klickar på **Skapa ny fyllning eller justeringslager** 3 en gång till, och väljer **Övertöningskarta...** 5.

2 GÖR OM TILL SVARTVITT I den nya dialogrutan klickar du på färgövertoningen i rutan **Klicka här om du vill redigera övertoningen** 1. Välj den svartvita övertoningen **Svart, vit** 2, och klicka på **OK** 3. Nu har du två lager som du kan arbeta med separat. Markera lagret **Nyans/Mättnad 1** 4, som du skapade först, för att börja justera färgerna.

3 JUSTERA FÄRGERNA Vi börjar med att justera bildens röda nyanser. Välj **Röda** 1 vid **Kanal**. Klicka på **Färgväljaren** 2, och välj färgen från läpparna 3 genom att klicka på dem. Ställ in reglaget **Ljushet** 4 på **-42** och **Mättnad** 5 på **+65**. Välj sedan **Gula** 6, och klicka eventuellt på den ljusa huden på kinden 7. Justera med skjutreglagen. I det här fallet ställer vi in **Ljushet** 8 på **-48**.

1 HITTA BILDEN Öppna Lightroom och välj **Bibliotek** 1. Välj bilden, eller ta in den i Lightroom genom att välja **Importera...** 2, markera bilden och klicka på **Import**. Markera bilden 3 och klicka på **Framkalla** 4. Välj **Radiellt filter** 5, klicka mitt i vattnet, och gör en cirkel över vattnet. Justera storleken med de små punkterna 6. Du kan dra ut cirkeln över bilden för att få med hela vattenytan.

2 JUSTERA FILTRET Välj **Invertera mask** 1 för att hålla effekten i cirkeln. Klicka på trekanten 2 till höger i histogrammet, så du ser om högdagrar fräter ur. Dubbelklicka på **Effekt** 3 för att nollställa. Dra **Klarhet** 4 längst åt vänster. Öka **Mättnad** 5 lite; vi väljer **29**. Ställ in **Exponering** 6 på **1,33**, **Kontrast** 7 på **10**, **Högdagrar** 8 på **-14** och **Svärta** 9 på **26**. Skapa lite dimma med **Ta bort dis** 10 på **-12**. Tryck på Retur.

3 GÖR SVARTVIT Lägg ett **Radiellt filter** 1 över himlen. Dubbelklicka på **Effekt** 2. För att få lite mer kontrast ökar vi **Klarhet** 3 till **40** och drar **Mättnad** 4 till **10**. Ställ in **Exponering** 5 på **1,05**, **Kontrast** 6 på **50**, **Högdagrar** 7 på **-45** och **Skuggor** 8 på **10**. Tryck på Retur. Öppna panelen **Förinställningar** 9. Under Lightrooms svartvita förinställningar väljer vi **Svartvitt, låg kontrast** 10. Gå till panelen **Effekter** 11 och ställ in reglaget **Mängd** 12 under **Ta bort dis** på **-20**.

VISSTE DU ATT ...

PHOTOSHOP-AKADEMIN

GÖR DIG TILL EXPERT

PÅ BILDBEHANDLING?

HÄR HITTAR DU PHOTOSHOP-AKADEMIN:

fordelszonen.bonnierdigitalfoto.se/photoshop-akademin